Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

ILLUSTRERADT NYASTE

SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 26. Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 28 Juni 1857. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. XI årgången.

Antilopjagt med Leopard i Indien.

Antilop-Jagt i Indien.

Bifogade bild föreställer antilop-jagt med biträde af den för jagt dresserade leoparden, såsom det brukas i Indien. Man har hittills gjort sig en origtig föreställning om sättet huru jagtleoparden griper sitt rof. Man har trott att han krypande och långsamt stjäl sig på sitt byte, begagnar sig af markens hvarje ojemnhet, för att dölja sitt annalkande tills han kommer inom ett par alnars afstånd ifrån sitt offer, då han efter ett par förfärliga språng skulle gripa det, då deremot det verkliga förhållandet är, att han upphinner det endast genom sitt snabba lopp.

Jagten försiggår vanligen i morgonens svalka. Leoparden föres till jagtmarken på en vanlig oxvagn, på hvilken finnes en koja, der djuret kan inkrypa. Han har vanligen en hufva öfver ögonen, på det han må bli ifrigare när han får se sitt byte. Han har äfven ett halsband och en täggjördel om lifvet; vid dessa är fästadt ett snöre, som hans vaktare håller i sin hand, så att han kan släppa honom lös när man finner det rätta ögonblicket vara inne. Kusken och vaktaren sitta båda på vagnen, hvilken åskådarne ledsaga antingen till fots, till häst eller som teckningen visar, på elefanter. När antiloperna bli synliga gör kusken en omväg, så att han småningom nalkas dem, utan att oroa dem; åskådarne följa antingen tätt efter eller gå i motsatt rigtning, för att afleda antilopernas uppmärksamhet. Såsnart vagnen är 200 alnar nära hjorden, tager vaktaren hufvan ifrån Leopardens hufvud och då denne fått se villebrådet, släppes han lös, då han vanligen i gallopp rusar åstad mot antilop-hjorden och utväljer alltid en af de största hannarne till sitt byte. Antiloperna, härigenom uppskrämde, skynda undan i högsta flykt. Småningom och synbarligen utan särdeles ansträngning minskar leoparden afståndet emellan sig och det utsedda offret tills han kommer det femtio eller sextio alnar nära; då han fortskyndar sina steg till det hastigaste lopp och är nu med blixtens snabbhet vid djurets sida, gifver det med ena tassen ett slag, vanligen öfver länden så att det domnar och, innan det återhemtat sig, fattar leoparden det i strupen och håller det till vaktaren kommer och befriar det från dödsvåndan, genom att afskära strupen. Omedelbart derefter sättes åter hufvan på leoparden, som får litet af det rinnande blodet, blandadt med en del af inelfvorna, ur en stor träskopa, och som sättes under hans nos, då han släpper sitt tag af antilopen för att slicka upp blodet etc. Sedan han ätit, låter han lugnt föra sig åter upp på vagnen och, efter det han några få minuter fått hvila, är han färdig till ett nytt anfall. På detta sätt kan en leopard döda 4 eller 5 antiloper efter hvarandra.

Ofvanstående är en beskrifning huru det vanligen tillgår, men det kan tillgå annorlunda allt efter markens beskaffenhet, på hvilken antiloperna påträffas; är den försedd med buskar och högt gräs, begagnar sig leoparden af denna fördel för att närma sig så småningom sitt byte, innan han gör sitt sista språng Men den fördelaktigaste jagten är på en fullkomligt öppen slätt, som antiloperna heldst söka, och der intet finnes, som leoparder kan begagna för att dölja sitt anfall. Då får man se hans förvånande snabbhet, äfven i jemförelse med antilopernas välkända hastighet. Till sin byggnad liknar Leoparden mera en vindthund, än någon af detta slägte. Han är smal, har raka men ej särdeles grofva framben, ett djupt bröst, smärt kropp, långa och senfulla bakben och en stark länd; synbarligen mera utrustad för snabbhet än styrka. När han är i sitt snabba lopp för han sin långa och yfviga svans i luften. Hans klor äro korta, svaga och kunna ej indragas inom huden; men en af frambenens klor är stark och skarp, och det är med en eller båda dessa som han rifver sitt offer i sidan, då han gifvit detsamma det förberedande slaget, innan han med sina tänder griper det. Det är detta tag med klorna, snarare än slaget från framtassen, som gör att antilopen förlamas midt under sitt lopp för att frälsa sitt lif.

Humoristiskt.

En liten, men lärd man råkade en gång med en goliatstor motståndare i strid. "Om ni icke tiger," sade den se-

---

LYCKAN ATT VARA RIK.

Berättelse af Hendrik Conscience.

(Forts. fr. N:o 25)

engar eller lifvet! — hotar den andre.

— Tag hvad jag har; ett femfranksstycke och några centimer.

— Du ljuger, du har ärft; pengar vill jag hafva, annars dödar jag dig! — skrek tjufven i det han hvisslade, som om han gåfve sina kamrater ett tecken. Och verkligen uppsprungo ännu tvenne karlar ur diket. Den ene band honom med en näsduk, de andre ryckte honom öfverända i gräset. Man undersökte hans fickor, beröfvade honom klocka och pengar, sönderref hans rock och misshandlade honom. Förfärliga ord framträngde till hans öron:

— Mörden spetsbofven, han har bestulit oss!

Slutligen kastade de honom i stadsgrafven och försvunno med yttersta skyndsamhet i mörkret.

Sotaren blef liggande en ganska lång stund i vanmagt; men då han icke var farligt sårad, återhemtade han sig snart, och försökte nu så fort som möjligt hinna sitt hem. Som en äkta girigbuk föredrog han, att heldre förliga saken, än väcka allmänhetens uppmärksamhet eller i synnerhet polisens misstanka. Rätt af hjertat längtade han tillbaka till sitt förra lyckliga och harmlösa lif, och han var redan ofta frestad att utdela penningarna bland de fattige i granskapet, då penningedjefvulen åter grep honom i kragen. Ilustru och son skötte den misshandlade och hörde med stort deltagande på historien om hans äfventyr.

VI.

Följande dagen spridde sig i gatan det rykte, att mor Smet icke hade ärft. Advokaten, som förde hennes sak, hade förklarat, att Smets alls icke egde några slägtingar i Holland. Gubbens ängsliga uppförande och nämnda rykte gaf anledning till alla slags gissningar. Ännu mera stärktes grannarne i sina misstankar, då man såg tre eller fyra poliser drifva i gatan och kasta sneda blickar på Smets hus. Man berättade bland annat, att . . . just samma natt, som föregått underrättelsen om arfvet, . . . ett inbrott skett i staden hos en vexlare, ur hvars kassa tjufvarne skulle hafva tagit en stor massa guld och silfver. Ingen beskyllade Smet för stölden; men icke heller kunde hans pengar fallit från himmelen.

Paul satt hos skomakarens vid Trinettes sida, som var sysselsatt med broderande och blott med möda kunde hindra sina tårar att nedfalla på arbetet. Den unge mannen satt tigande och med böjdt hufvud. Men hans ansigte förkunnade så mycket tydligare hans stora inre rörelse; ibland upplågade vredens rodnad på hans panna, derefter antog hans ansigte åter ett uttryck af mod-

nare, "så stoppar jag er i min ficka." — "Pah," svarade den lille, "stoppa mig heldre i ert hufvud, der äro flera tomrum!"

Husläraren: Har jag inga ögon, så kan jag icke se; inga öron, icke höra, och om jag saknar näsa — hvad händer då?

Gossen: Då behöfver jag ej mera i smyg hemta snus åt er.

Verldsomsegling och andra geografiska Upptäcktsresor.

(Forts. och slut fr. N:o 25.)

Under åren 1623—1626 kringseglar nassauiska flottan under Jakob l'Hermite och Ghaen Hugens Schapenham jorden.

Från 1679 till 1711 seglar William Dampier tre gånger omkring jorden. Han upptäckte härunder öarne Ba-Schi, gjorde Sumatra, Malakka, Tankin och Benkulen mera bekant, upptäckte vidare Skälhundsviken vid nordvestra kusten af Ny-Holland, Ny-Irland, Ny-Britannien och norra kusten af Ny-Guinea och många smärre öar.

Neapolitanaren Giovanni Francesco Gemelli-Carreri gjorde under åren 1693—1698 en märkvärdig fotresa omkring jorden. Han genomvandrade hela Europa, Mindre Asien, Egypten, Lybien, Arabien, Persien och Hindostan, gick från Goa till Golkanda, reste härifrån öfver Kanton, Nanking och Peking till Makao, der han inskeppade sig till Manilla och derifrån till Acapulco. Här genomforskade han Mexiko, undersökte Pachuka-minorna och pyramiderna i Tezkuko, och hann öfver Veracruz och Havana till Cadiz, hvarifrån han genomvandrade Spanien och södra Frankrike till Genua, tills han härifrån tog sjövägen till Neapel.

En jordomsegling af den britiske fribytaren Wood Rogers under åren 1708—1712 ger anledning till upprättandet af ett Söderhafskompani.

1712—1714 seglar fransmannen Henry Frezier omkring jorden och undersöker Brasiliens ännu nästan obekanta kuster, Chili och Peru.

1714—1717 företager fransmannen Labarbinais-le-Gentil en resa omkring jorden; seglar från Cherbourg till Chili, fortsätter resan öfver land till Lima, genomströfvar Peru, seglar från Guacho till Emoni i provinsen Fokien, reser härifrån öfver öen Bourbon till Salvador i Brasilien, härifrån till Vivares i Spanien och fortsätter sedan sin resa tillfots öfver Genua till sin hemort.

Under åren 1720—1722 förefalla åter tvenne engelska jordomseglingar, engelsmännen James Clippertons och George Shelvokes.

En holländsk jordomsegling försiggår år 1721; Jakob Roggeween upptäcker Ny-Belgien, en ö, som hörer till Malouinernas grupp, Påsköen, öarne Vesper och Aurora, en grupp, som han kallade Labyrinth, eller Roggeweens-archipelagen.

Under åren 1740—1744 kringseglade lord George Anson jorden och lärde bättre känna icke blott öen Juan Fernandez och flere af sydvestra Amerikas kuster, utan också Ladronerna.

En britisk jordomsegling genom kommodore John Byron med kapten Monat utfördes 1764—1766. Under denna upptäckas öarne Disappointment, King George, Danger och Byron.

1766—1768 företages under Louis Antoine de Bougainville, ledsagad af Commerson och Vernon en fransk upptäcktsresa omkring jorden. Denna första franska resa omkring verlden anträddes från St. Malo på en fregatt och ett flodskepp den 16 Dec. 1766 och genom den blef mynningen af La Plata och Malouinerna bättre bekanta och den farliga archipelagen, Bourbons archipelag, Bougainvillesundet och Anachoretöarne införda i geografien.

Samma år egde en engelsk jordomsegling rum under kapten Samuel Wallis, som ställde sin kurs något sydligare än Bougainville, och upptäckte Tahiti, Pingstöen, öarne Charlotte, Egmont, Gloucester, Cumberland, Prins Henrik Wilhelm, Saunders, Lord Howes, Wallis och Scilly-Island.

På samma gång som Wallis, tillträdde engelsmannen Philip Carteret sin jordomsegling och fann Pitcairn, Osnabrück-öen, några öar i Sällskapsarchipelagen, Drottning-Charlotte-archipelagen, några öar i Salomonsgruppen, St. Georgskanal och Amiralitetsöarne.

---

fäldhet, eller en frossa af ängslan genombäfvade hela hans kropp. Han kände utan tvifvel de beskyllningar, som man utspridt i staden om hans fader. Den unga flickan sökte af medlidsamhet kufva sin egen smärta och hviskade tröstande:

— Paul, var icke så ledsen. Det är ej annat än elaka tungor. Lugna du dig. Hvad bevisar väl folkets prat, om dina föräldrar kunna bevisa, hvarifrån de ha sina pengar.

— Ack, dessa pengar göra oss alla olyckliga: min far blir torr och mager som en rifva, på min moder vågar jag alls icke tänka. Äfven din far blir för hvarje dag ovänligare emot mig; jag kan icke förtänka honom, ty han måste finna sig uti alltför många förödmjukelser. Jag har en ledsam aning om att vi måste skiljas . . . Är det icke förfärligt att tvingas höra, att min far har stulit, och dock icke känna den orm, som utsprutat giftet.

I detta ögonblick kom skomakaren hem. Hans ansigte var blekt och förrådde en häftig sinnesrörelse.

— Trinette, — sade han hastigt, — gå ut och lemna mig ensam med Paul; men lås först gångdörren!

Den unga flickan utstötte ett skrik och utsträckte sina händer bedjande mot fadren, som om hon ville hindra en grym dom: en befallande blick tvang henne dock till lydnad.

Fadren frågade nu Paul med alvarlig röst, hvarifrån mäster Smet fått sina pengar, och då ynglingen efter mycket pratande icke kunde gifva något tillfredsställande svar, förklarade den gamle mannen, att poliskommissarien hade låtit kalla och utforskat honom.

— Säg er far, — slöt han, — att han så fort som möjligt beger sig af; ty polisen är honom i hälarne. Ty om han icke kan redogöra för åtkomsten till penningarne, så måste man anse honom skyldig till stölden hos vexlaren.

Paul ville ej tro; men den gamle fortfor:

— Gör hvad ni vill, Paul, men ett måste ni inse, och det är: så länge saken icke är på det rena, får ni icke komma hit. Ni kan väl icke vilja beröfva Trinette hennes goda rykte, det enda hon eger!

— Jag skall, jag måste få reda på detta! — ropade den unge mannen och störtade ut genom dörren.

Hemma träffade han sin far ensam. Han sköt regeln för dörren och sade i en bevekande ton:

— Min far, min innerligt älskade far, upptag ej illa, hvad jag nu frågar er om; men jag måste till hvad pris som helst få visshet.

Sotaren fixerade honom förvånad.

— Hvarifrån komma de pengar, som min mor öfverallt har framvisat?

— Vi ha ärft dem.

— Nej, J ha'n inte ärft dem. Men hvarifrån ha'n J fått dem?

— Paul, du åsidosätter vördnaden. Du frågar mig om saker, öfver hvilka jag alls icke behöfver göra dig räkenskap. Hvad åsyftar du med din fråga?

— Far, man har stulit mycket penningar hos en vexlare och beskyllar er för deltagande i stölden. Poliser äro utskickade, för att arrestera er.

Smet blef dödsblek och utstötte ett dåst rop af förskräckelse. Paul fasade för denna fadrens plötsliga oro och utbröt med bedjande stämma:

— För Guds skull, säg mig, af hvem har ni fått dessa pengar: jag dör af blygsel.

(Fortsättning pag. 206.)

H. K. H. Hertigen af Chambridge.

Åren 1768—1771 företager James Cook sin första resa omkring jorden. Han upptäckte härunder, att Nyzeeland består af två öar, och man kallade det häremellan liggande sundet efter hans namn Cooksundet (också Charlottensund kalladt). Sedan han förut upptäckt det sund, som skiljer Nyzeeland från Nyguinea, vände han tillbaka till England. Sedan derefter regeringen i Juli 1772 utrustat skeppen Resolution och Adventure för noggrann undersökning af Söderhafvet, inskeppade sig Cook på det förra, åtföljd af de begge Forster, som befälhafvare öfver expeditionen; det andra skeppet förde Furneaux. De bereste verldshafvet emellan 60° sydl. br. och polarcirkeln, under ständig fara att krossas af isbergen, och hunno Kap, sedan de varit 28 månader i sjön. Under hans frånvaro hade man också anställt ett försök till forskningar i norra polarhafvet, men hade icke lyckats. En parlamentsakt tillförsäkrade derför upptäckaren af en nordlig genomfart från Söderhafvet till Atlantiska hafvet en belöning af 2000 pund sterling, och ytterligare 5000, om han vore i stånd att närma sig polen på en grad när. Cook öfvertog denna expedition och afgick i Juni 1776 med tvenne skepp. Han undersökte först de af Marian och Kerguelen upptäckte öar, besökte derefter Nyholland, Nyzeeland och Sällskapsöarne och upptäckte de, efter honom uppkallade, till Cooksarchipelagen hörande öar. Mot slutet af år 1776 vände han sig åt norr, framkom i Mars 1777 till Amerikas kust, seglade längs med densamma och in i Beringssundet, hvilket engelsmännen derför kalla Cookssundet, och trodde sig redan hafva hunnit målet för sin resa, då han plötsligen såg sig omgifven af is. Emedan han förmodade sig finna land upp emot polen, vände han sig åt Asiatiska sidan, för att framtränga vidare längs Siberiska kusten. Men äfven här måste han tillbaka till den väg han öfvergifvit. På en fart härifrån åt sidan träffade han på Sandviksöarne. Sedan han här hade landstigit på Owaihi och blifvit försedd med allt erforderligt, försökte han segla till Kamtschacka kusten; men en vindstöt nödgade honom återvända till Owaihi. Men nu visade sig invånarne fiendtliga och de frånröfvade honom till och med en båt. För att återfordra denne, ville Cook bege sig till öens öfverhufvud, och sedan en af infödingarne fräckt förolämpat honom, lät han, öfverväldigad af plötslig vrede, skjuta på honom. Infödingarne öfverföllo nu Cook och dödade såväl honom som fyra af hans folk. Detta skedde den 14 Febr. 1779. Hans lik blef sönderslitet och det var blott enskilta delar engelsmännen kunde rädda. Så slutade denne store upptäckare, som tre gånger hade inträngt i begge polarcirklarne, och den södra, hade ingen besökt

före honom; från honom ha vi de första tillförlitliga underrättelser om många öar i Polynesien, om Amerikas sydvestra kuster, Beringssundet och Antarktiska hafvet, äfven som vi hafva honom att tacka för fastställandet af otaliga astronomiska kustpunkter och många vigtiga bidrag till naturbeskrifning och statistik.

Cooks efterträdare i befälet, kapten Clercke, försökte ännu engång förgäfves, att från Asiatiska kusten finna en nordlig genomfart och dukade under för öfveransträngning. Löjtnant Gore förde skeppen öfver China tillbaka till England.

År 1783 kringseglade engelsmannen Henry Wilson jorden. Han strandade på ett korallref vid Karolinerna. Man har honom att tacka för närmare kännedom om Pelew-öarne.

Den följande jordomseglingen utfördes 1785 af engelsmännen Dixon och Portlock, hvarunder de upptäckte många nya hamnar, öar och sund.

År 1785, i Augusti, gick den franske sjöfaranden Jean François Galaup de Laperouse i regeringens uppdrag med de två välutrustade skeppen Astrolabe och Boussole under segel, för att göra en resa kring jorden. Laperouse vidrörde Madeira och Brasilien, gick omkring Kap Horn till Concepcion och Chili (Febr 1786) och öfver Påsk- och Sandwichsöarne till Amerikas nordvestra kust, hvarest han dröjde någon tid i den af honom upptäckta franska hamnen, och senare i Monterey i Kalifornien. I Sept. 1786 lemnade han denna hamn, ankrade i Febr. 1787 i Manila och styrde i April mot Asiens nordostliga kustland, öfver hvilket inga, utom få och otillräckliga underrättelser af jesuitmissionerna, förut funnos. De mellan det norra Japan, Korea och Kamtschatka af Laperouse gjorde upptäckterna voro af stor vigt och hafva af senare sjöfarare blifvit bekräftade. Från Peter Pauls-hamn seglade han i Sept. 1787 till Skeppar- och Vänskapsöarne och ankrade i Febr. 1788 i Botanybay. Från denna punkt datera sig de sista direkta meddelanden från Laperouse till franska regeringen. Han försvann på den resa, han företog från Nyholland i afsigt att undersöka Stora oceanens vestra archipelag och Nyguinea och slutligen utföra sin återresa längs med Nyhollands kuster öfver Isle-de-France till Europa. Alla efterforskningar efter honom förblefvo fruktlösa, änskönt regeringen utfäste 10,000 franks för säkra underrättelser om honom och utskickade 1791 en expedition under d'Entrecasteaux för att uppsöka den förolyckade. Först 1826 förde en tillfällighet på dess spår. Dillon, en engelsk skeppskapten, landade nämnda år på öen Tucopia och fann derstädes, att en matros, en preussisk äfventyrare, egde flera föremål, som häntydde på Laperouses expedition och hvilka han hade bekommit af invånarne på öen Malicolo. Ostindiska kompaniet skickade Dillon dithän, hvilken, anländ i Okt. 1827, fann bland infödingarne ögonvittnen till tvenne franska skepps strandning på öens sydvestra strand, och mottog derför 1829 det af franska regeringen utfästade priset. Dumont d'Urville undersökte i Febr. 1828 denna trakt, fann derstädes franska kanoner och andra qvarlefvor och uppreste ett enkelt minnesmärke öfver sina under en storm på korallrefven förolyckade landsmän.

Åren 1789—1793 kringseglade spanjoren Malaspina i sällskap med Galeano de Valdez och den tyske naturforskaren Taddeus Henke jorden.

Från 1790—1792 seglade franske koopwerdifararen Etienne Marchand omkring jorden. Han upptäckte på sin fart den efter honom uppkallade öen; derefter tre nya öar (Baux eller Nukahiva, Masse och Chanal), Revolutionsöarnes grupp; vidare flere hamnar och bugter vid Amerikas nordvestra kust.

Kapten Edwards seglade omkring jorden åren 1791—1792, för att uppsöka de upprorsstiftare, som hade utsatt kapten Bligh och 18 matroser i en båt; han upptäckte, utan att vinna sitt egentliga mål, några öar, deribland gruppen Lord Hoods öar.

Under åren 1800 till 1804 infaller Alexander v. Humboldts och Aimé Bonplands stora vetenskapliga resa. De genomforskade Teneriffa, landstego i Kumana, undersökte Ny-Andalusien, Indianernas missioner och Parias kuster, genomreste Venezuela, Ny-Barcelona och spanska Guyana och genomvandrade ända till eqvatorn Apure-, Kalaboza- och Llanos-

---

Vid denna hans egen sons anklagelse började den gamle mannen bitterligt gråta, och de ymnigt flytande tårarne läto sonen ångra hvad han sagt. Han lindade armen om sin faders hals och sade gråtande:

— Ack, jag är så olycklig, förlåt! Men huru skall jag försvara er, då jag icke kan. Säg mig, hvarifrån ni fått pengarna!

— Jag kan, jag vågar icke. — Då han såg, att hans son åter bleknade vid att höra dessa ord, tillade han: — Men lugna dig och var öfvertygad, att din far är en ärlig man. Lemna mig nu ensam! — tillade den gamle i en ton, som Paul ansåg sig tvungen att lyda.

En half timme förblef sotaren ensam: det bekymmer, som pengarna förorsakade honom, och girighetsdjefvulen stredo med hvarandra om herraväldet. Men han beslöt dock slutligen, om polisen gjorde husvisitation hos honom, upptäcka hela sanningen, till och med om han derigenom skulle gå miste om sin skatt. I så fall ville han åter bli sotare som förr. Detta beslut lättade hans hjerta, och då hans hustru kom hem, meddelade han henne genast sin föresats. Denna utfor först i smädelser mot skomakaren, som sprungit till kommissarien och pladdrat om alltsamman. Men derefter rasade hon emot sin man och förklarade, att hon alls icke ville utlemna något, utan i stället härför gå till advokaten och verkställa deras skiljsmässa. Men då han gjorde henne föreställningar, sade hon sig vilja inpacka pengarna och bege sig af härifrån. Hon sprang också verkligen fram till skrinet och började fylla sina fickor under utbrott:

— Må du gerna låta polisen taga dig till fånga och hänga upp dig. Jag far till Amerika, hvarest jag är befriad att höra något mera af dig!

Smet visste väl, att hans hustru icke skulle göra, hvad hon nu sade; men han fruktade, att hon fullproppad med pengar skulle springa ikring till grannarne och göra sig till allmänt åtlöje. Beslutsamt sprang han derför fram till dörren, omvred nyckeln och stoppade den till sig. Denna husliga strid varade dock så länge, tills mannen lofvade foga sig. Nu blef beslutadt, att man, om polisen visade sig, skulle påstå, att penningarna voro ärfda efter fadren och att de hittills gömt dem. Penningarna lades nu tillbaka i skrinet och nyckeln blef urtagen. Sedan detta var gjordt, sökte de åter uppfriska sina förslappade lifskrafter; men sotaren mumlade oafbrutet:

— De förbannade pengarne Det satans guldet!

VII.

En timme senare var den trånga gatan full af människor, som stodo i grupper och samtalade om en utomordentlig händelse. De flestes blickar voro rigtade på sotarens hus, framför hvilket en poliskonstapel stod som vakt. Trinette, stödd mot muren till hennes fadera hus, höll förklädet för ögonen och gret bitterligen. Några väninnor, som stodo omkring henne, tycktes dela hennes smärta, och Annemi i synnerhet bemödade sig att trösta henne. Den tätaste folkhopen stod midt emot sotarens dörr, och man utbytte här alla slags anmärkningar öfver det som föregick.

— Det sker henne icke mer än som rätt är! — sade en fiskmånglerska. — Det kan lära henne spela fru! Den granna sjallan kan nu med sin sidenhatt och

slätterna. Sedan de resande utforskat Orinoko och dess förbindelse med Rio Negro genom Cassiquiaren, begifva de sig öfver St. Domingo och Jamaika till Kuba, för att geografiskt bestämma södra delen af denna ö, gå härifrån åter till Sydamerika, genomforska Kaukadalen, Magdalenafloden och Kordillererna i Quindiu, Choco, Quito och Peru, och uppstiga den 23 Juni 1802 på Chimborasso ända till en dittills oupphunnen höjd och beträda Amazonflodens gebiet, om hvars lopp A. v. Humboldt utkastade en geometrisk plan. Öfverstigande Anderna för femte gången vände A. v. Humboldt tillbaka till Peru, inskeppade sig der till Acapulco, för att genomforska Mexico och anländer 1804 öfver Havana och Philadelphia åter till Europa.

Från 1800 till 1804 gör engelsmannen Turnbull en resa omkring jorden och lemnar lärorika underrättelser öfver Ny-Sydvales och Sanwichsöarne.

Under åren 1803 till 1806 eger den första ryska jordomseglingen rum, utförd af Adam Johan von Krusenstern, beledsagad af v. Bellinghausen, begge v. Kotzebue, Lisauskoy, Horner, Tilesius och v. Langsdorf. Den 7 Aug. 1803 seglar Krusenstern med de honom till förfogande ställde skepp ut ur Kronstadts hamn, dit han, utan att hafva förlorat en enda man, återvänder 1806. På denna resa upptäcktes Orloffs-öarne, de förut litet kända Marquesas- och Washington-öarne, Sangaar-sundet, Lapeyrouse-kanalen, Sachalin-öens kuster och de norra Kurilerna blefvo noggrant upptagne och undersökte och öfverhufvud gjordes många vigtiga rättelser i nautiska geografien

Den nästa ryska jordomseglingen utföres åren 1815 till 1818 af ryske flottkaptenen Otto v. Kotzebue, densamme, som nio år förut, 17 år gammal, seglade omkring jorden med Krusenstern. Han anförtroddes skeppet Ruriks förande, hvilket rikskansleren gref Rumjänzoff hade låtit utrusta till en upptäcktsresa. Hans hufvuduppgift var, att närmare undersöka de af Holländarne i 17:de och 18:de århundradet gjorda upptäckter i Stilla oceanen och försöka möjligheten af en nordostlig genomfart i närheten af Beringssundet. Kotzebues ledsagare på denna fart voro, utom marinlöjtnanterna Schischmareff och Sacharin, naturforskarne Chamisso, Wormskjold, Eschholz och tecknaren Choris. Den 30 Juli 1815 seglade Kotzebue från Kronstadt och redan den 16 April 1816 fann han Isle douteuse, så kallad, emedan han icke visste, om det var den af Le Maire och Schouten sedda Hondenöen eller en ny ö; upptog derefter Cooks Palliser-ö och Roggeweens Schadelyk-öar, kallade denna sig 40 mil långt utsträckande rad Ruriskedjan och upptäckte utom dess äfven Rumjänzoff-, Spriridoff-, Krusenstern-, Kutusoff-, Ttchitschakoff- och Araktschejoffgrupperna. Den 13 Aug 1816 fann Kotzebue i sydost från Beringssundet ett sund, som efter honom fick namnet Kozebue-sund. Af en stark bölja, som under en storm slungades mot hans bröst, fick han en blodstörtning, som hindrade honom att längre framtränga mot norden. Efter treårig fart anlände han d 23 Juli 1818 åter till Reval. — Sin tredje resa kring jorden anträdde Kozebue 1823, på skeppet Predpoifatje, på kejsarens befallning. På denna resa bestämde han företrädesvis sina förra upptäckter i Söderhafvet, upptog Skepparearchipelagen, såg den af Roggeween uppfunna ön Karlshof och upptäckte tre nya öar, dem han uppkallade efter sitt skepp och sin löjtnant Billingshausen och Karduloff. Den 16 Juli 1826 anlände Kotzebue åter välbehållen till Kronstadt.

Åren 1817—1820 gör franske skeppskaptenen Louis de Freycinet omkring jorden en vetenskaplig resa, hvars hufvudsyfte angick jordens skepnad och jordmagnetismen.

Fransmannen Duperrey seglar omkring jorden under åren 1822 till 1825 med Dumont d'Urville, Lesson med flere, upptäcker öen Clermont-Tounère och några andra till Farliga archipelagen hörande öar, grupper Hogolen och flera andra dittills obekanta öar.

Den förste preussiska jordomseglingen egde rum åren 1822—1824 under kapten J. A. Harmsen med skeppet Mentor.

År 1824 företog ryske marinlöjtnanten Tschistiakoff en resa omkring jorden.

Dumont d'Urvilles andra resa kring jorden — sin första hade han gjort med Duperrey — utfördes åren 1825 till 1828. Han undersökte Nyseelands kuster, Louisiadgruppen och upptog Nyguinea.

Under åren 1825 till 1829 och 1830 till 1832 eger en andra preussisk jordomsegling rum genom kapten J. A. Harmsen och en tredje genom kapten Wendt, och under densamme en fjerde åren 1832 till 1834.

Sin tredje resa omkring jorden gör Dumont d'Urville under åren 1837 till 1840, på hvilken han upptäcker flera delar af Australlandet (Louis Philipsland och Atélie-kusten).

För Förenta Staterna i Nordamerika företager kommodore Wilkes under åren 1838—1842 en resa omkring jorden, under det att femte preussiska jordomseglingen utföres åren 1838—1840 af kapten Rodbertus.

En dansk verldsomsegling företogs åren 1845—1847 under Steen-Bille med fregatten Galathea; en svensk åren 1851—1853 under Commendeurkapten C. A. Virgins ledning på fregatten Eugenie.

Nyligen har österrikiska regeringen utrustat till en resa omkring jorden skeppet Novara, som den 30 April innevarande år, fördt af erkehertig Ferdinand Maximilian och försedt med alla hjelpmedel till ett lyckligt resultat, afseglade åtföljdt af korvetten Karoline.

---

atlasklädning berätta hederligt folk i spinnhuset af hvilken förnäm slägt hon är. Och ämnar hon flyga rigtigt högt, så tänker jag hon får hvila litet på schavotten!

— Nog är hon af stor familj alltid! — sade en spefogel, — i spinnhuset råkar hon minst en sex- eller sjuhundra kusiner.

— Men huru är detta möjligt, — sade en gammal borstbindare, — sotaren skulle jag gerna anförtrott min sista styfver.

— Sådana bra menniskor: det är rigtigt skada: de höllo så litet på styfvern, att de till och med gåfvo allmosor.

— Ja, nu för tiden får man inte ens tro sin egen broder, — anmärkte en skräddarefru, — alla stjäla de.

— Nå, nå, Betty lilla, så illa är det då inte heller; tror ni, för det att er man förstår att skarfva, att det inte finnes äfven ärligt folk?

— Ni kommer åtminstone inte i galgen, mäster Tripp, — fräste skräddarhustrun; — dertill är ni alltför trasig.

— Hvar och en sin del, — sade fiskmånglerskan, — kommer denna sotarefru att schavottera, så skall jag bort och se på, om jag redan låge i sista andetaget.

— Fy, ert elaka stycke! — sade en ung flicka, — huru kan man fröjdas öfver sin nästas olycka?

Derborta stack en gammal madam sitt hufvud in i klungan och ropade:

— Veten J ock huru sotaren kommit åt pengarna? För åtta dagar sedan kallades han till en vexlare, hvars skorsten han skulle sota. Här såg han en hel hög guldfinkar. Följande natten bröt han sig in hos vexlaren och tog så mycket pengar, han kunde släpa med sig.

— Vet ni hvem som mest är att beklaga härvid . . . det är Trinette, skomakarens dotter. Ser ni derborta sitter den stackars flickan halfdöd af förskräckelse! Hon skulle med det första haft bröllop; nu kan hon få vänta en tio eller femton år, tills Paul lärt sig plocka dref i spinnhuset.

— Var utan bekymmer, ty polisen har ännu inte knipit Paul; han är slug den och rimligtvis är han redan med välspäckad börs öfver gränsen . . .

— Kobe, du talar giftigt: jag såg Paul just nu springa omkring vid vallgrafven som en ursinnig . . .

— Det är ju bästa beviset på hans brott.

Ingen tycktes mera tvifla här på; de flesta tycktes tillochmed finna en hemlig glädje i den skymf, som vederfors Smets högfärdiga hustru.

I rummet åt gatan satt sotaren som tillintetgjord gömmande hufvudet i sina händer. En poliskonstapel höll honom bevakad, under det man i tillgränsande rum höll förhör med hans hustru. Mor Smet satt nu framför sin inspektionsdomare. Hon fixerade honom med ett besynnerligt leende, utan att förråda den ringaste rörelse. Efter ett längre förhör, under hvilket hustru och man, hvilken senare man likaledes tillkallade, motsade hvarandra och invecklade sig i sina svar, lät domaren företaga husvisitation. Nu började [illegible] rumsterande, allt vändes upp och [illegible] vrå blef ovisiterad.

(Forts.)

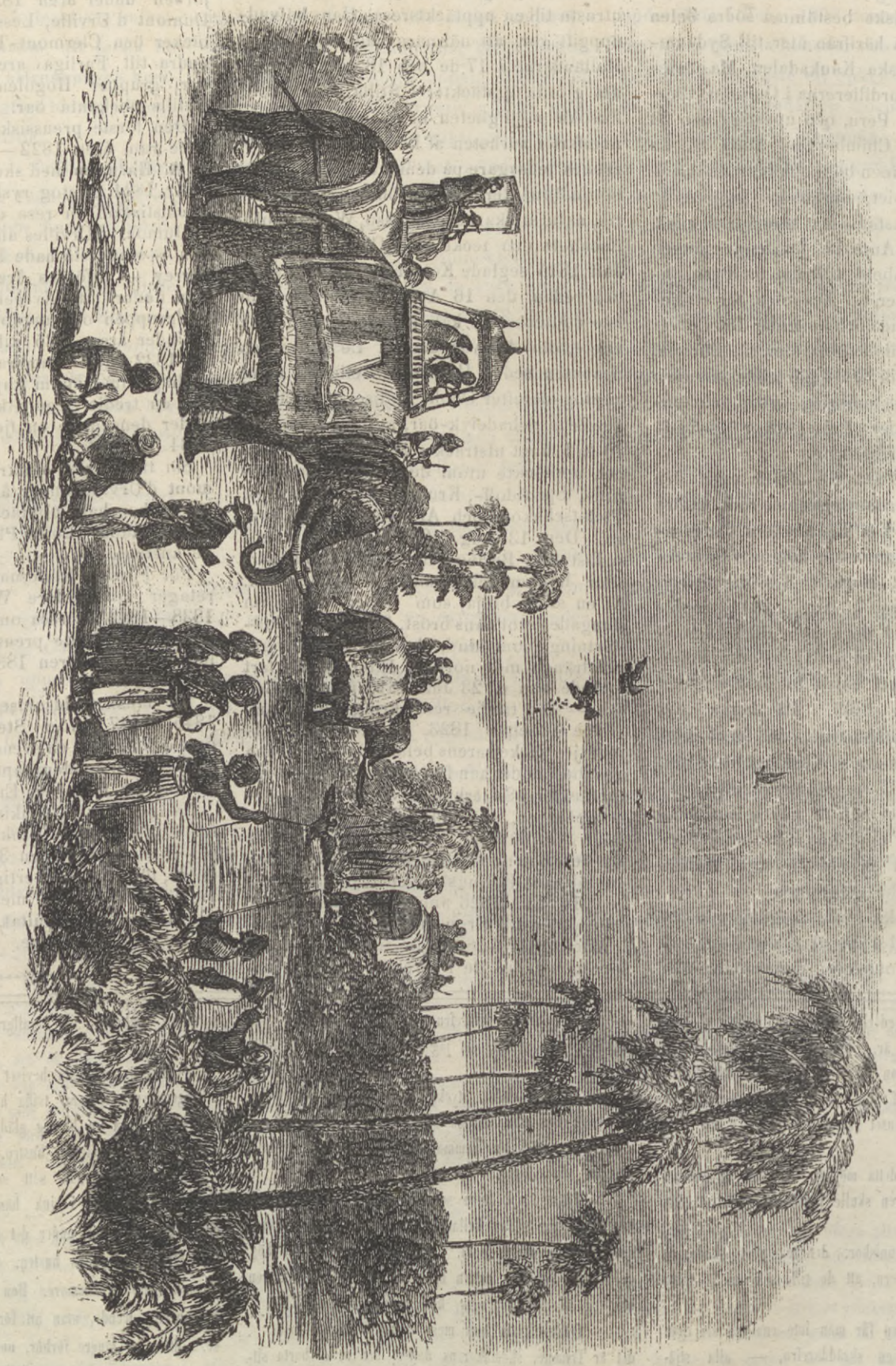

Falkjagt i Indien.

☛ Härmed följer Romanbihanget: "Svärmarne," pag. 89—96.

Nästa N:o utgifves Söndagen den 5 Juli.

C. Petersens Officin 1857.